

Van ganzenveer naar elektronische polis

Over vroeger en nu met NN-juristen
Wouter Kalkman en Maarten de Nree

Voorwoord

Beste leden,

Het is hartje vakantie als ik dit voorwoord schrijf. De hittegolf in Nederland is net achter de rug. Ik hoop dat de thuisblijvers er niet al te veel last van hebben gehad. Klimaatdeskundigen waren er door verrast. Behalve dat het weer ons verrast, doet de heer Trump dat ook regelmatig met zijn tweets en zijn acties. Vaak met effect op zowel de economie (onzekerheid neemt toe en groei neemt af) als op de rentestand (sparen brengt nagenoeg niets meer op).

Met als gevolg dat pensioenbeheerders alle zeilen moeten bijzetten om beleggingen zodanig op peil te houden dat pensioentrekkers hun maandelijkse inkomsten niet zien achteruitgaan. Ook de nog ongewisse uitkomsten van het onlangs gesloten pensioenakkoord brengen de nodige onzekerheid met zich mee.

We kunnen ons gelukkig prijzen dat er zowel bij onze oud-werkgever NN als bij Pensioenfonds ING zeer deskundige en ervaren medewerkers en directieleden zijn die zich ontfemen over deze uitdagingen. Als vereniging - bestuur, commissie, leden en verantwoordingsorgaan - houden we hierbij goed de vinger aan de pols. Ook zijn we op dit gebied goed vertegenwoordigd in overkoepelende organen waar deze materie intensieve aandacht krijgt. Het lijkt ons goed jullie hierover periodiek te informeren via de site, het magazine of met (regionale) bijeenkomsten.

Vorig jaar zijn we voor de communicatie met de leden overgegaan van papier naar digitaal, tenminste voor hen die digitaal kunnen ontvangen en lezen. Dat is ruim 85% van de leden. Aan hen hebben we onlangs gevraagd wat ze van deze verandering vinden. Wel, de verandering heeft goed uitgepakt; over zowel vorm als inhoud van het digitale ledenmagazine zijn jullie meer dan tevreden. Natuurlijk zijn er nog

aanvullende wensen en is hier en daar een kritische opmerking geplaatst. Deze zullen wij als vereniging en redactieraad zeker ter harte nemen. In elk geval veel dank voor jullie feedback. We zitten op de goede weg. Tot slot wens ik jullie veel leesplezier met deze nieuwe kwartaaluitgave van VO-NN Belang en ik spreek daarbij graag de wens uit dat we een plezierige en betrokken vereniging blijven waarvan bestuur, commissies, ledenraad en overige actieve leden onze gezamenlijke belangen scherp en alert blijven behartigen.



Ferdi Jonkman
Voorzitter

Inhoud:

2 KORT NIEUWS

- › Positieve resultaten uit enquête over kwartaalmagazine VO-NN Belang
- › Nieuws van en over Nationale-Nederlanden
- › Jan Pouw wordt Lid van Verdienste
- › Oproep: kandidaten gezocht voor de ledenraad

3 EVENEMENTEN

- › Boottocht Maastricht en grottenbezoek Sint Pietersberg

3 WAAR WERKT HIJ NU

- › Rob Ros na 40 NN-jaren: "Ik ben rijksambtenaar geworden"

6 MIJN HOBBY

- › Wim van Elsacker na 40 jaar NN nu voor andere organisaties

4 UW BELANG

- › Hoe definitief is dat Voorlopige Pensioenakkoord?
- › Samen beslissen bij gezondheidsproblemen
- › SEB-commissieleden: "Wat kunnen we voor nuttigs onze leden aanbieden?"
- › Enthousiaste leden gezocht voor de commissie SEB

7 VROEGER EN NU

- › Van ganzenveer naar elektronische polis

8 UIT HET ARCHIEF

- › Was Nationale-Nederlanden een busmaatschappij?

8 VERENIGINGSNIEUWS

- › Overleden en nieuwe leden

Positieve resultaten uit enquête over kwartaalmagazine VO-NN Belang

Medio 2018 hebben de beide verenigingen VO-ING en VO-NN besloten dat de bestaande kwartaalmagazines digitaal uitgebracht zouden gaan worden. Er bleef nog wel een papieren versie bestaan bestemd voor de leden die niet over internet beschikken. Bij de introductie is afgesproken dat na een jaar een enquête onder de leden (en lezers) zou worden gehouden over de tevredenheid over het digitale magazine. De uitkomsten hiervan geven aan dat ontvangers over het algemeen zeer tevreden zijn over de uitgaven.

De enquête is alleen onder de digitale lezers gehouden. Ongeveer 15% van de digitale lezers heeft de enquête ingevuld. Dezelfde enquête is gelijktijdig onder zowel de lezers van de magazines VO-ING Belang als van VO-NN Belang uitgezet. De resultaten zijn niet gesplitst. Denkbaar was geweest dat er twee aparte enquêtes zouden zijn gehouden, immers de verenigingen functioneren vanaf 2016 los van elkaar, dit had mogelijk nog een verdieping van de resultaten gegeven. In absolute aantallen zijn 1050 enquêtes terug ontvangen. Gezien de ledenbestanden van beide verenigingen zullen de VO-ING-leden van deze 1050 ongeveer 700 enquêtes hebben ingevuld en VO-NN-leden 350 stuks. De enquête kan daarmee als representatief worden beschouwd.

Belangrijkste resultaten

Om met het belangrijkste resultaat te beginnen: 81% van de lezers waardeert het digitale magazine als goed tot zeer goed.

Verder wordt het blad goed gelezen: 80% van u leest het magazine (bijna) altijd. Van deze trouwe lezers, leest 60% alle of het grootste deel van de artikelen en rubrieken. De tijd die u lezend doorbrengt varieert, maar 67% van u leest minimaal 10 minuten of meer in het magazine. Verder is iedereen het eens met de stelling dat de kwartaalmagazines VO-ING Belang en VO-NN Belang u informeert over actuele ontwikkelingen in en rond de vereniging en belangenbehartiging. Verder is 76% van de lezers de mening toegedaan dat het blad een goed platform is voor discussie en meningen.

Waardering verschillende onderdelen in het kwartaalmagazine

Het kwartaalmagazine bevat verschillende rubrieken waaronder interviews met oud-collega's, rapportages over evenementen, interviews met leden, voorwoord, de agenda met bijeenkomsten en verenigingsnieuws om er maar een aantal te noemen.

Alle rubrieken en artikelen scoren een (ruime) voldoende. Opvallend is dat "onze Burgerlijke stand", waarin de nieuwe leden en de overledenen worden genoemd het meest wordt gewaardeerd. Verenigingsnieuws waaronder nieuws uit de commissies (Pensioenen, (zorg)verzekeringen), scoort eveneens goed. Interviews en de agenda met bijeenkomsten voorzien ook in een behoefte.

Vormgeving en fotografie

Over de vormgeving van het blad zegt de helft van de ondervraagden dat ze de leesbaarheid waarderen en ruim eenderde van de ondervraagden noemt de toegankelijkheid van het ledenblad als pluspunt. De dertien digitale pagina's wordt door vrijwel alle onderzochte leden als goed beoordeeld. Tweederde van hem noemt de kwaliteit van de foto's en illustraties goed en eenderde voldoende.

Individuele opmerkingen

Wij hebben van de respondenten nog een aantal suggesties gekregen voor toekomstige onderwerpen. Omdat het individuele opmerkingen zijn is het lastig te bepalen of dit door meerdere lezers wordt gedeeld. Toch noemen wij er een paar omdat deze meerdere keren zijn genoemd.

- Meer aandacht voor toekomstige ontwikkelingen in de financiële wereld.
- Meer informatie over actuele belangen-

- behartiging: pensioenen en wat de vereniging daarvoor doet. Impact pensioenakkoord op ons pensioenfonds en onze pensioenen. Nieuws uit het Verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds. Opgave personeelskortingen e.d.
- Werkende leden meer aandacht en ruimte geven in het magazine.
- Meer zaken die interessant zijn voor ouderen: (leven)testament, gebruik overwaarde woning, apps voor deze doelgroep.
- Interviews met leidinggevenden bij ING. Geef afdeling Communicatie een vaste rubriek met actueel nieuws over ING (beleid, producten, markten, (re)organisatie).
- Historische rubriek over ontstaan en ontwikkeling van de bank gelardeerd met interviews van betrokkenen uit die periode.
- Nieuwe leden en overlijdensberichten graag actueler.
- Meer diepte in de berichtgeving.
- Suggesties voor invulling vrije tijd.
- Kortingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld vakantie en stedentrips.
- Voorkeur om het magazine op papier te ontvangen.
- Meer informatie uit bestuur- en ledenraadsvergaderingen.



Nieuws van en over Nationale-Nederlanden

Na de lezersenquête waaruit naar voren kwam dat er behoefte was aan actuele informatie over de NN, heeft de redactie besloten deze nieuwe rubriek in het leven te roepen.

Rechtsbijstand Nationale-Nederlanden overgedragen aan DAS

Nationale-Nederlanden, DAS en SRK Rechtsbijstand (SRK) hebben de overgang afgerond van de rechtsbijstanddossiers van SRK naar DAS.

Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/Rechtsbijstand-Nationale-Nederlanden-overgedragen-aan-DAS.htm>

Van Schulden naar Kansen

De Stichting van Schulden naar Kansen, een initiatief van Nationale-Nederlanden, maakt zich sterk voor het bevorderen van financiële redzaamheid in Nederland.

Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/NationaleNederlanden-en-Aegon-pakken-schulden-lokaal-aan.htm>

Een nieuwe cao voor NN

Leden van de vakorganisaties De Unie, CNV Vakmensen en FNV Finance hebben ingestemd met een nieuwe cao voor NN. In 2017 is Delta Lloyd overgenomen door NN Group. Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/Een-nieuwe-cao-voor-NN.htm>

Groeiende vraag naar maatwerkhypothek

Nationale-Nederlanden ziet een groeiende behoefte aan verschillende hypotheek voor specifieke klantgroepen.

Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/NationaleNederlanden-groeiende-vraag-naar-maatwerkhypothek.htm>

Hardloponderzoek NN: Nederlanders lopen gemiddeld 34 kilometer per maand

De Nederlandse hardloper loopt gemiddeld 34 kilometer per maand. Dat blijkt uit

onderzoek onder 428 sporters die minimaal één keer per maand hardlopen.

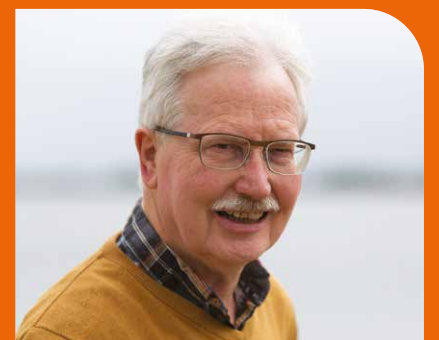
Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/Hardloponderzoek-NN-Nederlanders-lopen-gemiddeld-34-kilometer-per-maand.htm>

Augmented Reality App wekt schilderij van Rembrandt tot leven

Op de historische plek van de Waag in hartje Amsterdam hebben het Mauritshuis en Nationale-Nederlanden één van Rembrandts beroemdste schilderijen vandaag virtueel tot leven gebracht. 350 jaar na de dood van de wereldberoemde Hollandse Meester kan iedereen met de app Rembrandt Reality over zijn schouder meekijken.

Meer informatie: <https://www.nn.nl/OverNationaleNederlanden/Actualiteiten/Persbericht/AugmentedReality-App-wekt-schilderij-van-Rembrandt-tot-leven.htm> (Jacqueline Alders)

Jan Pouw Lid van Verdienste



In de ledenraadsvergadering van mei is bestuur en ledenraad akkoord gegaan Jan Pouw als scheidend commissielid Sociaal Economische Belangen de eervolle status van Lid van Verdienste van VO-NN toe te kennen. Jan heeft zich jarenlang actief voor de commissie ingezet. Eerder werd hij ook Lid van Verdienste bij VO-ING.

Agenda
Zie www.vo-nn.nl

Najaarsbijeenkomst rayon Zuid-West

Op vrijdag 1 november organiseert Rayon Zuid-West in Rotterdam van 14-17 uur een najaarsbijeenkomst voor leden en partners. Onderwerpen zijn: pensioenen en het

Pensioenfonds; activiteiten in en rondom de vereniging en de gemeente Rotterdam verzorgt een lezing over een bijna afgerond groot project waar velen uit het rayon

mee bekend zijn: de Lightrailverbinding Rotterdam - Hoek van Holland. De leden zonder e-mail adres: schriftelijk opgeven, zie adres in de colofon. (Barend Luksen)

OPROEP:

kandidaten gezocht voor de ledenraad

Grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit. Zo ook bij de VO-NN. Medio 2020 loopt de zittingstermijn af van de huidige ledenraad van onze vereniging. Achter de schermen is men al druk bezig om de verkiezing te organiseren. Maar om te kiezen hebben we natuurlijk kandidaten nodig.

De Ledenraad is het hoogste orgaan binnen de vereniging, zij benoemt de leden van het bestuur, controleert het bestuur en heeft een besluitvormende stem. Bijvoorbeeld bij de goedkeuring van de jaarrekening, het jaarplan voor het daarop volgende jaar, een wijziging van de statuten en het vaststellen van de hoogte van de contributie. Het is te vergelijken met de Tweede Kamer die de regering controleert.

Wie zoeken wij? Wij zoeken mensen die actief willen meewerken, meedenken en meebeslissen over met name belangenbehartiging bij de voormalige werkgever, pensioenfondsen, enz. Maar die natuurlijk de contacten met de leden in zijn of haar rayon willen onderhouden.

Wat wordt verwacht van kandidaten voor de Ledenraad? Van de leden van de Ledenraad wordt verwacht dat zij de mening van de leden van de vereniging in hun rayon vertegenwoordigen, initiatieven nemen in het belang van de leden en terugkoppeling geven aan de leden in hun rayon.

Van de leden van de Ledenraad wordt ook verwacht dat zij voorstellen van het bestuur inhoudelijk beoordelen en daarover beslissingen nemen. Verder zullen zij zich moeten verdiepen in de financiën van de vereniging, de begroting goedkeuren en het bestuur na afloop van een jaar decharge verlenen.

Leden van de Ledenraad worden voor een termijn van vier jaar benoemd. Verwacht wordt dat de Ledenraad minimaal twee maal per jaar bijeenkomt. De reiskosten worden vergoed.

Voelt u zich betrokken bij de VO-NN en kunt u zich vinden in het profiel van een lid van de ledenraad, in het komende magazine komen wij uitgebreid terug op de verkiezingen en hoe u zich daarvoor kunt aanmelden.

WAAR WERKT HIJ NU

“Ik ben rijksambtenaar geworden”

Rob Ros na 40 jaar NN aan de slag bij de rechtbank van Amsterdam

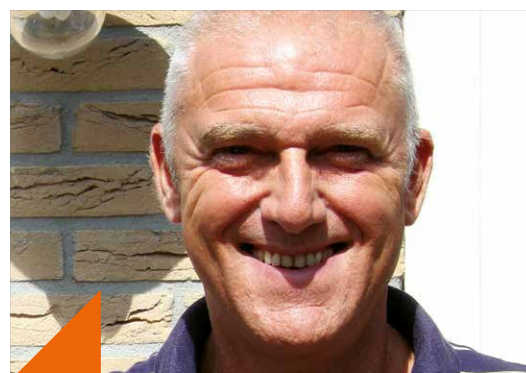
De zoveelste reorganisatieslag bij Nationale-Nederlanden maakte in februari 2016 onverwachts een einde aan de glanzende 40-jarige carrière van Rob Ros. Zijn volgende nieuwe carrièrestap was opnieuw verrassend: hij ging naar de rechtbank van Amsterdam.

Na zijn middelbare school had Rob maar eigenlijk één doel voor ogen: officier worden bij de marine. Al snel bleek dat hij dit werk erg had geïdealiseerd. Eenmaal in dienst kon hij bij dit defensieonderdeel niet aarden waarop hij ontslag nam. “Het was 1977 – de banen lagen voor het oprapen – en door mijn vrouw kwam ik bij Nationale-Nederlanden (NN) in Den Haag terecht.” Rob begon bij het onderdeel Technische verzekeringen, werd al spoedig groepshoofd en was met zijn drientwintig jaren de jongste leidinggevende bij het verzekeringsbedrijf. Rob herinnert zich zijn start bij Technische verzekeringen als een leuke tijd. “Het was een avontuursperiode bij een afdeling waar van alles gebeurde. In korte tijd kreeg ik met zoveel verschillende dingen te maken, ik werd al snel allround. Als er risico's werden aangeboden waarvoor geen standaarddekking bestond, maakten wij die. Wij bepaalden zelf de voorwaarden en premies.”

Succes en teleurstelling

Vrijwel zijn hele tijd bij NN was Rob succesvol in verschillende managementrollen werkzaam. Na de opsplitsing van ING en NN koos Rob ervoor om terug te gaan naar de verzekeringskant waar hij – inmiddels bij ING opgeleid tot riskmanager – gedetacheerd werd bij Mandema & Partners. Deze organisatie voor bedrijfsrisico's en werknemersvoorzieningen was onderdeel en eigendom van NN. Naast zijn eigenlijke functie van manager risk-office begeleidde

hij als facility manager de huisvesting van Mandema & Partners van drie naar één nieuwe locatie tegenover het Bronovo-ziekenhuis in Den Haag. In februari 2016 kreeg Rob te horen dat zijn functie werd opgeheven. “Ik was volkomen onvoorbereid en compleet van slag. Ik was net een opleiding gestart, ik had een nieuwe leaseauto en ik had drie petten op met activiteiten die zouden doorgaan – reorganisatie of niet: informatietechnologie, riskmanagement en facilitymanagement.” Rob was 58 en zijn baan kwijt. Hij kreeg wel een keurige ontslagregeling waarbij hij door Randstad in een outplacementbegeleidingstraject werd begeleid: “Ik moest opnieuw leren solliciteren, iets wat ik nooit eerder had gedaan.” Een financieel adviseur heeft Rob geholpen bij het in kaart brengen van zijn financiële positie.



“Ik moest opnieuw leren solliciteren.”

UWV

Hoe moeilijk het is voor oudere werknemers om weer aan de slag te kunnen, blijkt uit de response op zijn ervaringen die Rob in een blog in een nieuwsbrief van het UWV met lotgenoten deelde. Het gevolg: duizenden reacties – ook via LinkedIn – en dat bleef ook niet onopgemerkt bij de algemeen directeur van divisie WERKbedrijf van het UWV, Tof Thissen, die Rob Ros uitnodigde voor een kop koffie om over dit hardnekkige probleem te komen praten. In zijn vrije tijd deed Rob vrijwilligerswerk voor de Zonnebloem (als afdelingsvoorzitter) en als bondsraadslid bij de Consumentenbond. Verder was hij werkzaam voor stichting Welzijn Lelystad waar hij leidinggevende was over de beheerders van de bijgebouwen.

“Verder ik heb me in de lokale politiek

Rob Ros (61) is getrouwd met zijn vrouw Rita. Samen hebben zij een zoon en een dochter en zijn ze de trotse grootouders van een kleinzoon van inmiddels vijf jaar. Rob houdt van hardlopen, skeeleren en ligt ook graag in zijn bubbelbad in de tuin van zijn fraaie en rustig gelegen woning aan de rand van Lelystad.

Boottocht Maastricht en grottenbezoek Sint Pietersberg

De boottocht van eind juni over de Maas bij Maastricht voor VO-NN'ers was doelbewust gekozen voor de maand juni om de maximale zekerheid van goed weer te hebben. Met succes!

Aanvankelijk hadden we ingeschat dat zo'n 40 personen zouden deelnemen. Maar voor veel leden zal ongetwijfeld de afstand naar Maastricht mee hebben gespeeld waardoor 33 deelnemers zich opgaven, waarvan twee leden enkele dagen voor het evenement annuleerden. De reden: de afstand in combinatie met de hoge temperatuur en de gezondheidstoestand.

Ontvangst die dag bij Brasserie Bonhomme was gastvrij. Voor velen van ons (landrotten) heeft een boottocht een aparte beleving. De lunch bij het Buitengoed Slavante (vroeger het treffen van de Maastrichtenaars in goede doen) was uitstekend in een gezellige ambiance.

Het aansluitende grottenbezoek onder leiding van gids Pierre was helder en



levendig. We kregen even een indruk van de “kluis”, een opslag voor de Nachtwacht en andere kunstwerken tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook zagen we de restauratie van de muurschildering “de Nachtwacht van Rembrandt” door de Stichting Restauratie Atelier Limburg.

De nazit bij het eindstation Brasserie Bonhomme was zeer gezellig! Ik had de pech dat ik als eerste afscheid moest nemen. Ik heb dit evenement als zeer plezierig ervaren. (Tekst Harry Helten, foto's Martien Heurkens)

COMMISSIE PENSIOENEN

› Principeakkoord pensioenhervormingen: wat betekent dit?

4

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

› Samen beslissen bij gezondheidsproblemen

PROFIEL

› Enthousiaste leden gezocht voor de commissie Sociaal Economische Belangen (SEB)

5

COMMISSIE PENSIOENEN

Principeakkoord pensioenhervormingen: wat betekent dit?

Er is een principeakkoord over de pensioenen in ons land en wat betekent dit voor de pensioenen van onze leden? De commissie Pensioenen geeft een tussenstand en houdt de vinger aan de pols van de belangenbehartiging.

Op 5 juni 2019 is na een jarenlange discussie er toch een principeakkoord pensioenhervormingen gesloten tussen de regering en de werkgevers- en werknemersorganisaties. Wel moesten de leden van de werknemersorganisaties zich nog positief uitspreken over het resultaat, en dat is er in de loop van juni 2019 gekomen. Inmiddels heeft de regering het voorstel om de geplande verhoging van de AOW-leeftijd te vertragen door de 1e en 2e Kamer gelooft. De commissie Pensioenen wil graag in dit artikel nader ingaan op dit akkoord en laten zien dat de pensioencommissie voor de beide verenigingen de vinger aan de pols houdt, omdat het gaat om het belangrijkste onderdeel van onze belangenbehartiging voor het (toekomstig) pensioen van onze leden.

In het kader sommen we de belangrijkste onderdelen van het principeakkoord op, en daarna willen we op een aantal van die onderdelen wat dieper ingaan, en ten slotte willen we actuele ontwikkelingen die invloed hebben op dit principeakkoord laten zien.

In het kort de hoofdpunten uit het principeakkoord:

1. De AOW-leeftijd wordt de komende twee jaar bevroren en stijgt daarna minder snel.

De AOW-leeftijd is in het akkoord voor de komende twee jaar vastgezet op 66 jaar en vier maanden. Daarna stijgt de AOW-leeftijd door naar 67 jaar in 2024. Vanaf dan gaat met elk jaar stijging van de levensverwachting de AOW-leeftijd met 8 maanden omhoog.

2. Onderzoek naar AOW na 45 dienstjaren.

Sociale partners en het kabinet gaan onderzoeken of het mogelijk is om het moment van uittreden onder voorwaarden te koppelen aan het aantal dienstjaren, bijvoorbeeld 45.

3. Mensen met zwaar werk kunnen eerder stoppen.

Ook is er in het akkoord afgesproken dat het voor de laagst betaalde beroepen (vaak zijn dit de zware beroepen), aantrekkelijker wordt gemaakt om drie jaar eerder met pensioen te gaan.

De onderdelen 1, 2 en 3 raken niet direct het pensioenstelsel, maar zijn er voornamelijk door de vakbonden bij betrokken,

omdat voor veel werknemers het uiteindelijke pensioen per jaar lager is dan de AOW-uitkering en vanwege het gegeven dat het in veel beroepen lastiger wordt om de stijgende AOW-leeftijd nog in 'actieve staat' te bereiken.

4. De doorsneepremie-systematiek wordt afgeschaft.

De doorsneesystematiek die pensioenfondsen hanteren (gelijke premiepercentages opbouw ongeacht de leeftijd) wordt afgeschaft. De pensioenopbouw moet voortaan passen bij de ingelegde premie: een euro inleg aan het begin van de loopbaan kan langer renderen dan een euro inleg vlak voor de pensioendatum.

De omvang van deze "compensatie-operatie" wordt geschat op minimaal 60 miljard. Afgesproken is dat door deze aanpassing niemand erop achteruit mag gaan.

5. Pensioenfondsen met een dekkingsgraad boven de 100 procent hoeven niet te korten.

Voor volgend jaar dreigden kortingen op pensioenuitkeringen en pensioenopbouw van miljoenen gepensioneerd en werkenden. Afgesproken is dat deze korting niet meer nodig is als het pensioenfonds een dekkingsgraad heeft van 100 of meer. Dit geldt momenteel voor de overgrote meerderheid van de fondsen. Hiermee wordt de kans op korten veel kleiner en zullen de kortingen beperkter zijn.

6. Er komt geen pensioenplicht voor zzp'ers, wel een verplichte Arbeidsongeschiktheids-Verzekering.

Er komt geen verplicht pensioen voor

zzp'ers. Wel kunnen ze makkelijker deelnemen aan een pensioenregeling. Zzp'ers krijgen wel te maken met een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering. Alleen als ze zelf voldoende middelen hebben voor een inkomen bij ziekte, geldt de verplichting niet.

Hoe gaat het vervolg, aanpak en het tijdsplan?

1. Er wordt een stuurgroep ingesteld

De betrokken partijen verbinden zich aan de afspraken in dit principeakkoord. Dit is een gezamenlijk belang. Het kabinet zal de komende maanden een nadere uitwerking geven aan de met de sociale partners overeengekomen oplossingsrichtingen voor het pensioenstelsel. De stuurgroep zal bestaan uit vertegenwoordigers van sociale partners en het kabinet. Pensioenuitvoerders, toezichhouders en onafhankelijke externe deskundigen worden bij deze uitwerking betrokken.

2. Het tijdsplan

Het kabinet heeft de ambitie om met ingang van 2022 een wettelijk kader gereed te hebben waarmee sociale partners het arbeidsvoorwaardelijk pensioen gereed kunnen maken voor de eisen van de 21e eeuw. Dat betekent dus ook dat er pas na 1 januari 2022 vertaling plaats kan vinden naar de nieuwe pensioencontracten.

Wie zelf zich specifiek in dit onderwerp wil verdiepen kan op de websites van de onderhandelingspartners en andere organisaties voldoende informatie vinden. We denken daarbij zonder volledig

te zijn aan: ANBO, VNO NCW en FNV. Verder is informatie te vinden op Wijzer in geldzaken en op de site van het Ministerie van Sociale Zaken.

Wat is er inmiddels ook gebeurd?

1. De Commissie Parameters heeft haar rapport opgeleverd en de regering is met de conclusies akkoord gegaan. Dat betekent o.a. een (nog) lagere rekenrente per 1.1. 2021 dan die er nu is.
2. De rente is door ECB en FED verlaagd met de kans op nog meer verlagingen in de toekomst.
3. De beurskoersen zijn de afgelopen periode flink gedaald onder andere door de voortdurende onzekerheid rond de handelsoorlog VS/China en de Brexit. Hoewel de beurskoersen altijd fluctueren, verlaagt dit de rendementen van de pensioenfondsen.
4. Inmiddels hebben veel van de grote pensioenfondsen o.a. door de hiervoor genoemde zaken een dekkingsgraad beneden de 100% en dus biedt de afgesproken maatregel van onderdeel 5 geen soelaas: men hoopte dat met deze maatregel kortingen uit zouden blijven, maar 3 maanden na het akkoord is die hoop al vervlogen.

Conclusies

De resultaten van dit langdurige proces zijn nog niet aan het papier toevertrouwd of de eerste tegenvallers dienen zich al aan. Daarnaast is de uitwerking van dit proces niet alleen in wetgevende maar ook praktische zin nog een gigantische opgave, waarbij alle betrokken partijen ervoor zullen waken dat er bij die uitwerking geen "water in de wijn" bij de voor hen belangrijke zaken zal worden gedaan.

Wanneer duidelijker wordt wat het pensioenakkoord betekent voor het pensioen bij PFI, zal PFI hierover op zijn website meer informatie publiceren. Omdat PFI een gesloten fonds is, zullen niet alle aanpassingen van toepassing zijn. Bovendien zijn veel zaken nog onvoldoende uitgewerkt om de impact te kunnen inschatten.

De Pensioencommissie zal in haar overleg met de pensioenfondsen (PFI en de CDC fondsen) dit onderwerp standaard op de agenda willen zien, en zich blijven inzetten voor het behoud van koopkracht en de opbouw van een goed pensioen.

(Wim Evers, voorzitter Pensioencommissie)



COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

Samen beslissen bij gezondheidsproblemen

De Juiste Zorg op de Juiste Plek, dat is op dit moment de leidraad voor het uitwerken van plannen binnen de medische zorg en het zogenoemde sociale domein. Het functioneren van mensen staat daarbij voorop. Belangrijk daarbij is dat er niet over mensen wordt beslist, maar dat er samen met mensen wordt beslist over hun gezondheidsproblemen.

Samen beslissen moet de norm de zijn. De zorgverlener (huisarts, specialist maar ook fysiotherapeut) overlegt met je op welke manier je gezondheidsprobleem wordt aangepakt. Dat lijkt logisch, maar het is ondanks dat er al jaren over wordt gesproken, nog geen dagelijkse praktijk. Om een goede invulling te kunnen geven aan Samen beslissen hebben zorgverleners betere vaardigheden nodig. Zij moeten ons op een begrijpelijke manier informeren over de aandoening en met ons bespreken welke mogelijkheden er zijn om die aandoening te behandelen. Of om een behandeling achterwege te laten. Voor ons als patiënt geldt dat wij ons goed moeten kunnen voorbereiden op het gesprek met de zorgverlener. Wij moeten werken aan onze gezondheidsvaardigheden. Dat moeten wij leren en daar hebben wij hulp bij nodig.

Samen beslissen begint met 3 goede vragen Opereren of accepteren dat je minder goed kunt lopen? Doorbehandelen of stoppen? Ga je naar de zorgverlener voor onderzoek of behandeling dan zijn er altijd meerdere mogelijkheden waar je uit kunt kiezen. Wat het beste bij je past, is vooral afhankelijk van de medische mogelijkheden. Maar ook van bijvoorbeeld je leeftijd, je persoonlijke omstandigheden en de risico's die een eventuele behandeling met zich meebrengt. Samen met de zorgverlener zet je alles op een rijtje. Dat kan je doen door 3 goede vragen te stellen:

1. Wat zijn mijn mogelijkheden?
2. Wat zijn de voordelen en de nadelen van die mogelijkheden?
3. Wat betekent dat in mijn situatie?

Deze vragen vormen de basis voor je zorgverlener om goede informatie te geven en op de juiste manier het gesprek te voeren.

Meer over de 3 goede vragen, lees je hier. [<https://3goedevragen.nl/de-3-goede-vragen/>]

Betere zorg begint met een goed gesprek

Het zou mooi zijn als je zorgverlener zoveel tijd voor je heeft dat je tijdens het gesprek alles wat je te binnenschiet uitvoerig kunt bespreken. Helaas, dat is niet de praktijk. Een goede voorbereiding zorgt ervoor dat veel binnen de tijd (veelal 10 minuten) die voor een consult staat aan de orde komt. Verwacht je meer tijd nodig te hebben, geef dat bij het maken van de afspraak aan. Vaak kan dan een dubbel consult worden ingepland. Je kunt door je goed voor te bereiden ervoor zorgen dat je zorgverlener jou nog beter kan helpen. Bedenk voor het gesprek wat je allemaal wilt vertellen en welke vragen je aan de dokter wilt stellen. Dat is soms best wel lastig.

Op de site www.begineengoesprek.nl kan je veel informatie en tips vinden om je goed voor te bereiden.

Keuzehulpen

Ziekenhuizen maken steeds meer gebruik van keuzehulpen. De keuzehulp laat de patiënt en de arts de voor- en nadelen zien van zowel opereren als afwachten. Dit wordt uitvoerig toegelicht door de arts. In het eerste gesprek wordt geen beslissing genomen. De patiënt krijgt de keuzehulp mee naar huis. Bij het tweede bezoek wordt de informatie herhaald en beantwoordt de patiënt een aantal vragen. De uitkomst daarvan wordt, als één van de beslisfactoren, gebruikt om te bepalen welke optie wordt gebruikt. Een goed voorbereid gesprek, gevolgd door een goede informatieverstrekking door de zorgverlener kan leiden tot een meer afgewogen beslissing die je natuurlijk uiteindelijk zelf moet nemen. (Jan Pouw)

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

“Wat kunnen we voor nuttigs onze leden aanbieden?”

Met drie man is de commissie SEB momenteel te mager bezet, vandaar dat er twee nieuwe commissieleden worden gezocht, zie profiel hiernaast. Onder voorzitterschap van Frans De Jager buigen hijzelf, Frans Crul en Cees van Oosterom zich regelmatig over de vraag wat ze de VO-ING- en VO-NN-leden voor nuttigs kunnen aanbieden. Een korte kennismaking met de twee ‘Fransen’.

Met het afzwaaien van Jan Pouw en Claas van Veldhoven zoekt commissievoorzitter Frans De Jager (69) nieuwe commissieleden. “Want er is een hoop te doen. Als je nog werkt bij ING of NN kun je op het intranet van de werkgever de personeelscondities inzien: eventuele kortingen op hypotheek, zorg- en schadeverzekeringen en andere producten (ook al worden deze steeds beperkter), informatie over Zorg/Welzijn, Sociale en Fiscale wetgeving en dergelijke. Maar na het vertrek naar een andere werkgever of als gepensioneerde is die informatiebron niet meer toegankelijk. Waar haal je dan de informatie vandaan over dergelijke ‘leuke’ regelingen? Daarvoor maakt de commissie SEB zich dus sterk”, aldus Ajax-fan Frans De Jager, ex-PCGD/RPS, ex-Postbank, ex-NMB/Postbank en ex-ING, getrouwd en een volwassen dochter. Hij was zijn hele 40-jarige loopbaan werkzaam als personeels- en hr-man en vertelt met Frans Crul enthousiast over de commissie SEB. Frans Crul (63), ook begonnen bij PCGD/RPS, vervulde diverse directie-ondersteunende functies, was onder meer PA van Van der Lugt. Hij hield zich bezig met investor relations namens ING en werd lobbyist voor de bank in het Haagse circuit. Tegenwoordig is hij als vrijwilliger voor diverse not-for-profit-organisaties

actief. “Ik ben erg nieuwsgierig en ik wil graag dat ook onze leden op de hoogte blijven van wat nuttig voor hen is en waar ze voordeel van kunnen hebben. We houden als commissie SEB samen diverse informatiebronnen actueel: de beide sites, artikelen in het ledenmagazine en de nieuwsbrieven.”

Wat is er leuk aan het commissielidmaatschap?

Frans De Jager: “We vormen een klein groepje enthousiaste mensen die in aimabele sfeer en gezelligheid tot resultaten komen. We komen met concrete dingen op het gebied van personeelscondities: ING Bank en NN hebben voor medewerkers speciale personele tarieven voor financiële diensten en producten. Die gelden en golden vaak ook voor ex-werknemers. Na vertrek uit de organisatie is die info niet meer toegankelijk en ook worden de regelingen steeds meer ingeperkt. Dus hebben we als SEB-commissie deze info op de sites van de verenigingen staan en houden we die actueel. Ook proberen we rechtstreeks regelingen met onze partners te treffen zoals op het gebied van Schadeverzekeringen af te sluiten bij RISK en de Collectieve Zorgverzekering van Zilveren Kruis.” Frans Crul: “Op de site staat een wegwijzer voor alle info. Die onderhouden we. Ons

werk bestaat vooral uit het updaten van de info en het onderhouden van de contacten, waaronder met hr-organisaties, van ING en NN, zorgverzekeraars ONVZ, Zilveren Kruis en NN-Zorgverzekeringen. Bedenk wel: duizenden van onze leden zijn klant bij ONVZ.”

Is er een taakverdeling?

Frans De Jager: “Ja, maar die was voor vijf man, nu zijn we, hopelijk voor een korte periode, met z’n drieën. We gaan de taken zo snel mogelijk herverdelen.”

Waarop zijn jullie trots?

Frans Crul: “Vooral dat het lukt om een bijdrage te leveren aan iets wat voor veel leden van belang is. Ook dat dit een relatie heeft met mijn oud-werkgever, het oranje bloed vloeit nog altijd door mijn aderen.” Frans De Jager: “Tal van dingen waaraan duizenden leden iets hebben, concrete aanbiedingen, nuttige informatie. Vragen van leden die tot hun tevredenheid zijn beantwoord. En op het feit dat we een leuk team hebben, dat we het samen doen.”

Wat krijgen jullie ervoor terug?

Beiden: “Voldoening in dat we iets concreets doen. Je ziet dat er iets is gerealiseerd. We krijgen alleen een kilometervergoeding en voor de rest is het liefdewerk oud papier.”



Commissievoorzitter Frans De Jager en Frans Crul: “We zoeken doeners, geen praters.”

Wat staat op programma?

Frans Crul: “Vanwege de bezetting maken we nu even pas op de plaats.” Frans De Jager: “We zouden graag een evenement organiseren over de zorg in brede zin, iets waarvan leden blij worden. Zo’n seminar of symposium gaat over allerlei aspecten van de zorg. We streven ernaar dit in het voorjaar van 2020 te organiseren. We denken aan vier of vijf sprekers inclusief een politicus en ca 150 mensen in de zaal. De plannen om dit met ONVZ te doen zijn er al. Maar nu staat het on hold.”

Gaat het beleidsdoel van de commissie wijzigen?

Frans De Jager: “Op termijn verschuift het accent van het realiseren van kortingen op diverse verzekeringen naar meer toegankelijke en relevante informatieverstrekking op sociaal en economisch terrein.

Wat is het belangrijkste dat nieuwe commissieleden moeten meenemen?

Frans De Jager: “Dat het doeners en geen praters zijn en dat ze van concrete doelen en acties houden: stukje schrijven, iets regelen, uitzoeken, voorstellen doen, oren en ogen open houden.” Frans Crul: “Proactief ook graag.” (EW)

PROFIEL

Enthousiaste leden gezocht voor de commissie Sociaal Economische Belangen (SEB)

Wil je in een klein en gezellig team (pro)actief werken aan de belangenbehartiging van onze leden op sociaal en economisch gebied? Onze commissie SEB heeft twee vacatures. Wij komen graag met je in contact.

Onze, wellicht jouw, aandachtsgebieden: Personeelscondities, Collectieve Verzekeringen, Zorg/Welzijn en Wonen, Sociale en Fiscale wetgeving en het beantwoorden van vragen daarover. Hier het profiel van de nieuwe leden die we zoeken.

De commissie SEB behartigt de belangen van de leden van VO-ING en VO-NN op sociaal en economisch gebied. De commissie rapporteert aan de besturen van de verenigingen VO-ING en VO-NN. De aandachtsgebieden van de commissie zijn: personeelscondities, collectieve verzekeringen, zorg, welzijn en wonen, koepelorganisaties en samenwerkingsverbanden, sociale en fiscale wetgeving, vragen en klachtenbehandeling en (ondersteuning bij) ledenwerving/ledenbinding. De focus van de commissie is voornamelijk gericht op het realiseren van concrete doelstellingen en activiteiten ten behoeve van de leden. De commissie bestaat uit 4 à 6 leden inclusief de voorzitter.

Profiel

Signaleert ontwikkelingen op sociaal en economisch gebied die relevant kunnen zijn

voor de leden en vertaalt dit naar concrete acties;
Levert een bijdrage aan het opstellen van de Jaarplannen van beide Verenigingen en realiseert de activiteiten die in de definitieve Jaarplannen zijn opgenomen;
Levert een bijdrage aan de communicatie-uitingen van de Verenigingen (websites, wegwijzers, nieuwsbrieven, magazines, specials o.a.);
Vertegenwoordigt de commissie naar onze partners (RISK Direct, ONVZ, Zilveren Kruis), besturen, ledenraden, HR-aanspreekpunten van ING Bank en NN Group;
Vertegenwoordigt en heeft zitting in de belangenorganisaties NVOG/KNVG;
Verzorgt presentaties voor de besturen, ledenraden e.a.;
Handelt vragen/klachten af van leden;
Heeft (bij voorkeur) kennis van en ervaring

met sociaal/fiscaal en economische regelingen/wetgeving, regelingen/faciliteiten van ING Bank en NN Group etc.

Verder:

Competenties: betrokken, teamspeler, doener (hands-on), flexibel, betrouwbaar. Praktische vaardigheden: goede mondelinge en schriftelijke vaardigheden, plannen en organiseren, beheersing (basis) van diverse programma's zoals Word, Powerpoint en Excel.

Tijdsinvestering

De commissie SEB vergadert om de zes weken. (+/- 4 uur per vergadering exclusief voorbereidings- en reistijd). Er vindt regelmatig overleg plaats op diverse locaties in Nederland met onze partners, deelname aan bestuurs- en ledenraadvergaderingen,

overleg met de HR-aanspreekpunten van ING Bank en NN Group etc. De gemiddelde tijdsinvestering is +/- 6 tot 8 uur per week. (Frans De Jager)

Zie ook het interview hiernaast met commissievoorzitter Frans De Jager en commissielid Frans Crul.

Interesse? Voor meer informatie kan je een mail sturen naar Frans De Jager, voorzitter van de commissie: fdejager@ziggo.nl.

Aanmelden? Mail dan naar Age Knossen, voorzitter van VO-ING: aknossen12@gmail.com

MIJN HOBBY

Na 40 jaar bij NN nu inzet voor andere organisaties



Wim van Elsacker ging na de HEAO en zijn vervangende dienstplicht in 1978 werken bij NN-Leven. Hij werkte op diverse afdelingen, de laatste bijna zestien jaar bij Operational Risk Management. Op 20 mei 2019, zijn 67ste verjaardag, ging hij met pensioen.

Wim van Elsacker (67) heeft met veel plezier meer dan 40 jaar bij Nationale-Nederlanden gewerkt. Net gepensioneerd richt hij zich nu op activiteiten bij andere organisaties.

“Toen ik in oktober 2018 mijn 40-jarig jubileum vierde, was ik de oudste medewerker van NN-Leven. Een teken dat het steeds minder vaak voorkomt dat collega's door (kunnen) werken tot de pensioenleeftijd. Ik had veel plezier in mijn werk bij ORM en ik had daarom geen aanleiding om eerder met pensioen te gaan”, aldus Wim van Elsacker.

Kan je je kennis en ervaring nog inzetten?

Wim: “Ik ben lid van een klein, relatief onbekend kerkgenootschap, de ‘Kerk van de Nazarener’. We hebben 2000 leden, verdeeld over veertien plaatselijke gemeenten in Nederland. Dat betekent dat er weinig mogelijkheden zijn om professionals aan het werk te zetten. De overheid heeft aan de kerken in Nederland gevraagd om aandacht te besteden aan het onderwerp ‘veiligheid’. En dan komt mijn kennis en ervaring als medewerker van Operational Risk Management natuurlijk goed van pas. Bij veiligheid moet je denken aan allerlei soorten veiligheid zoals fysiek, sociaal en bescherming van persoonsgegevens. Op al die terreinen lopen organisaties en dus ook kerken risico's. Je kan diverse maatregelen nemen om die risico's te beperken. Bijvoorbeeld een ontruimingsplan voor het kerkgebouw in geval van brand, het eisen van

een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor vrijwilligers of vastleggen hoe de organisatie omgaat met de privacygevoelige gegevens van de leden. Dit project kwam kort voor mijn pensioen op mijn pad en ik heb me er met veel plezier op gestort. En het is leuk, want het brengt je op onverwachte plaatsen. Bijvoorbeeld in een periodiek overleg met de andere kerken over dit onderwerp.”

Deed je voor je pensioen ook vrijwilligerswerk?

“Ik ben al vier jaar schuldhulpmaatje via de organisatie www.schuldhulpmaatje.nl. Het idee van dit werk is om mensen met schulden uit de problemen te helpen en om te voorkomen dat ze opnieuw in de problemen komen. Mensen komen door allerlei oorzaken in financiële problemen zoals ontslag, scheiding, verslaving, onbekendheid met regelgeving en te veel geld uitgeven. Ik help ze met weer overzicht te krijgen over hun inkomsten en uitgaven en het eventueel aanvragen van betalingsregelingen. Het is niet altijd even makkelijk, want ik tref vaak complexe situaties aan. Maar als het lukt om iemands leven weer op de rit te krijgen, geeft dat veel voldoening.”

Is je agenda al vol?

“Naast werk aan huis en tijd voor de familie



en vrienden is er ook nog tijd over voor iets nieuws. Ik ben deze zomer aan de slag gegaan als gastheer op de Tourist Tram (www.touristtram.nl) in mijn geboortestad Den Haag. Bezoekers kunnen met een historische tram – een PCC voor de kenners – volgens het hop-on hop-off systeem van Den Haag genieten.. Als gastheer verkoop en controleer ik kaartjes, maak de gasten wegwijs en geef nadere informatie over de Tourist Tram en over Den Haag. Tijdens de rondrit krijgen de reizigers in tien talen uitleg via een audiotour: Nederlands, Engels, Duits, Spaans, Frans, Italiaans, Russisch, Chinees, Japans en Haags! De Tourist Tram wordt geëxploiteerd door de Stichting Haags Openbaar Vervoer Museum (HOVM). Ik heb een grote interesse voor trams en treinen en dit vrijwilligerswerk stond al lang op mijn lijstje om te gaan doen. Het HOVM kan meer gastheren én gastvrouwen gebruiken, dus wie weet zijn meer oud-NN'ers hiervoor te porren.”

Hoe voelt het om met pensioen te zijn?

“Mede dankzij het zomerse weer heb ik nog het gevoel op vakantie te zijn. Er was gelukkig voldoende ruimte om mijn werk bij NN goed te kunnen overdragen, waarmee ik een mooie periode heb af kunnen sluiten.”
(Tekst Jacqueline Alders)

Van ganzenveer naar elektronische polis

NN-jurist en hoogleraar Wouter Kalkman en voormalig NN-jurist Maarten de Nerée tot Babberich over het juridische vak

Veranderde het verzekeringsvak voor de juristen? We spreken daarover met de actieve NN-jurist en hoogleraar Wouter Kalkman (58) en de gepensioneerde NN-jurist Maarten de Nerée (70). Conclusie: de omgeving veranderde en daarmee ook de invulling van de juridische kant van het verzekeringsvak.

Met twee door de wol geverfde juridische specialisten in verzekeringen aan tafel. Wouter Kalkman is naast zijn functie bij NN sinds 2005 actief als hoogleraar verzekeringsrecht aan de UvA. Na verschillende (leidinggevende) juridische functies binnen NN/ING is hij tegenwoordig eindverantwoordelijk voor de afdeling Legal & Compliance van NN Leven en voor het samen met zijn collega Walter van Gerner opgerichte inhouse advocatenkantoor NN Advocaten (www.nnadvocaten.nl). Met zijn voorganger en tijdlang collega Maarten de Nerée kijkt hij terug. Maarten ontwikkelde zich als specialist in transportverzekeringen. Hield zich daarnaast bezig met andere schadeverzekeringen en het op de voet volgen van ontwikkelingen op verzekeringsgebied.

Wat vond je het leukste aan je tijd bij NN?

Maarten: “Dat waren de vele veranderingen in het vak. De opkomst van de invloed van Europa met onder meer richtlijnen en verordeningen en het toepassen van het Europees recht op concrete verzekeringsdiscussies in Nederland. Al die ontwikkelingen bijhouden en daaraan bijdragen, vond ik erg boeiend. Vanaf medio 1990 kwamen de inkomensverzekeringen in zwang met verzekeringsproducten die voorzagen in de loondoorbetaling bij ziekte, waarvoor polissen moesten worden ontwikkeld.”
Wouter: “Ik heb binnen NN het vak geleerd van George Smittenaar. Toen Maarten bezig was met de Europese schadeverzekeringsrichtlijnen, ging ik samen met George regelmatig naar Brussel om de belangen van het Nederlands levensverzekeringsbedrijf (onder de vlag van het Verbond van Verzekeraars) te bepleiten bij het Europees parlement.”

Het ging verder dan alleen het belang van NN?

Maarten: “Ja, de dingen die wij hier en in Brussel deden waren van belang voor het hele Nederlandse verzekeringsbedrijf. Bijvoorbeeld ook toen het nieuw Burgerlijk

Wetboek (1992), het nieuwe erf- en schenkingsrecht (2004), het nieuwe verzekeringsrecht (2006), de nieuwe pensioenwetgeving (2007) en de nieuwe toezichtswetgeving voor verzekeraars (1994-2007) ingevoerd werden. Aan de totstandkoming daarvan hebben we beiden intensief bijgedragen. Wouter op het gebied van Leven en ik op Schade.”
Wouter: “NN drukt nog steeds (al dan niet via het Verbond van Verzekeraars) haar stempel op juridische ontwikkelingen. Wij zijn actief betrokken bij het juridisch debat over alle zaken die NN raken.”

En het juridische verzekeringsvak?

Wouter: “De invulling en uitoefening van het vak is door de tijd heen veranderd, het juridisch vak zelf niet. Alles gaat en moet sneller, er is veel meer informatie beschikbaar en zelfstandigheid bij het werk is uitgangspunt. Wat onveranderd is, is dat NN nog steeds goed opgeleide en deskundige juristen nodig heeft die in staat zijn juridische documenten, zoals de polis en de polisvoorwaarden, in zorgvuldig gekozen en begrijpelijke taal op te stellen, maar ook om de belangen van het bedrijf in geschillen en procedures goed en zorgvuldig te behartigen. Er staan vaak grote belangen op het spel, die niet beperkt zijn tot één polis of één pensioencontract.”
Maarten: “Vroeger had je meer tijd om je in een onderwerp te verdiepen. Ingewikkelde zaken met dikke dossiers; ik had alle tijd om in de bibliotheek dingen op te zoeken. ‘Maarten gaat weer lekker lezen’, zeiden mijn collega’s dan. Alle jurisprudentie stond op papier, nu op internet en Google. Het gebruik van internet werd ook door de schadebehandelaars ontdekt, die prompt ‘google-juristen’ werden genoemd.”

Wat verandert er?

Wouter: “De digitalisering van het verzekeringsvak leidt tot allerlei juridische vragen, zoals over het elektronisch communiceren met de klant, de elektronische polis en het



“Flexplekken, de échte, die zijn toch verschrikkelijk!”

gebruik van algoritmen om te komen tot een bepaalde beslissingen. Daarnaast zien we dat individueel klagen plaatsmaakt voor collectief actievoeren tegen verzekeraars als gevolg van social media en de wettelijke mogelijkheden. De overheid bevordert dat collectief actievoeren en dat vraagt van verzekeraars en hun juristen een andere aanpak.”

Maarten: “Destijds kenden wij het collectief actierecht nog niet en was de informatie voor juristen nog beperkt. Op vrijdag kregen wij een paar tijdschriften met belangrijke uitspraken. Nu zijn er dagelijks honderden nieuwe uitspraken beschikbaar. Verder ontvingen wij dagelijks het Staatsblad en de Staatscourant waarin wetgeving en overheidsbesluiten werden gepubliceerd.”
Wouter: “Bij de invoering van het nieuw verzekeringsrecht in 2006 dacht de wetgever nog dat papier veiliger was dan digitaal. Dat kun je je nu toch niet meer voorstellen?”

Heb je een anekdote?

Maarten: “Juristen waren destijds serieuze mensen, maar op 1 april probeerden we toch grappen te verzinnen. In de tijd van de NN Zorgverzekering bedachten wij als grap de ontwikkeling van een ‘Rode Lantaarnpolis’ voor vrouwen van lichte zeden die niet in aanmerking kwamen voor een reguliere ziektekostenverzekering. Dat leverde een vermakelijke reactie van de directie op, die zich afvroeg of men bij Zorg gek was geworden. Of een andere keer dat vanaf 1 april van dat jaar kosteloos de postcode in brillenglazen zou worden gegraveerd.”
Wouter: “Dit soort grappen was echt iets voor de jaren ‘70 en ‘80. Nu is alles wat zakelijker geworden.”

Wouter Kalkman (‘elektronische polis’) en Maarten de Nerée (‘ganzenveer’) verhalen over hoe het juridische vak in verzekeringsland veranderde.

Welke vraag zouden jullie aan elkaar willen stellen?

Maarten: “Ik heb geen vraag aan Wouter.”
Wouter: “Ik wel: zijn er nu dingen die je bij NN ziet die je niet had willen meemaken?”
Maarten aarzelt geen seconde: “Flexplekken, de échte. Die zijn toch verschrikkelijk! Ik had een eigen werkplek en een kast voor dossiers en boeken. Ik hoefde ‘s avonds dus niet al mijn spullen in zo’n koffertje te stoppen. En ‘s morgens was het niet nodig om op zoek te gaan naar een vrije werkplek.”
Wouter: “Ja, flex is uitgangspunt. Niemand heeft meer een eigen kamer op de juridische afdeling. Wil je rustig en geconcentreerd werken, dan moet je thuis werken. Nu vindt niemand dat vreemd. Vroeger dacht men daar anders over.”
Maarten: “Ik vind het drie keer niks.”

Tot slot...

Wouter: “NN was en is nog steeds een prachtig bedrijf om voor te werken.”
Maarten: “Als jurist heb ik het altijd reuze naar mijn zin gehad. Vanaf het begin heb ik binnen NN Schade alle mogelijkheden gekregen om mij in alle facetten van het verzekeringsvak te ontwikkelen. Ik kan dan ook met veel voldoening terugkijken op een prachtige carrière binnen NN.”
(Ewald Wagenaar)



Prof. dr. Wouter Kalkman (58) is getrouwd en heeft drie volwassen kinderen. Hij kwam in 1986 als net afgestudeerd jurist in aanraking met het verzekeringsvak bij de Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij. Hij promoveerde in 1997 op het onderwerp begunstiging bij levensverzekering. Wouter was vanaf 2000 hoofd van de Centrale Juridische en Fiscale Stafdienst van NN (Leven en Schade). In 2005 werd hij eindverantwoordelijk voor de juridische afdelingen van ING Insurance in Europa. In datzelfde jaar werd hij benoemd tot bijzonder hoogleraar verzekeringsrecht (‘een erebaan’) aan de UvA. Laatste wapenfeit: het voltooiën van het Compendium Verzekeringsrecht (30 hoofdstukken, 765 bladzijden), geschreven door auteurs die verbonden zijn aan NN Advocaten en recent uitgegeven door de Staatsdrukkerij (SDU).



Mr. Maarten de Nerée (71) is gescheiden en heeft twee volwassen kinderen. In 1973 is hij in dienst getreden van Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij en bij die maatschappij aan de slag gegaan als juridisch medewerker op de afdeling Transport Schade, onder de toenmalige leiding van wijlen Jan Willem Wurfbain. Op 1 september 2013, dus 40 jaar later, is hij met pensioen gegaan. Hij ontwikkelde zich in de loop der jaren tot juridisch adviseur voor het gehele schade- en zorgverzekeringsbedrijf van Nationale-Nederlanden. Hij maakte in 1998 de samenvoeging mee van de juridische afdelingen van het Leven- en Schadebedrijf met de vorming van de Centrale Juridische en Fiscale Stafdienst.”

Was Nationale-Nederlanden een busmaatschappij?

De verzekeraar De Nederlanden van 1845 had vanaf de jaren vijftig in steden als Rotterdam en Den Haag bijna het alleenrecht op reclame achterop stadsbussen. De gele borden met het blauwe logo naast de naam van de stedelijke busmaatschappij waren zo vertrouwd dat velen dachten dat De Nederlanden een busmaatschappij was. In de Historische Collectie van NN zijn vele foto's van deze bijzondere reclamevorm te vinden.

De moderne massareclame kwam eind 19e eeuw tot ontwikkeling, niet alleen in dag- en weekbladen maar ook in het straatbeeld ging reclame domineren. Naast reclamezuilen werden ook gevels in dorpen en steden rijk versierd met reclameborden en affiches. Op huizen langs belangrijke verkeersaders – in het snelwegarme tijdperk – werd de voorbijganger ongemerkt geconfronteerd met vele reclame-uitingen. Ook NN-voorganger De Nederlanden van 1845 deed daar als verzekeraar aan mee. Er werd gebruik gemaakt van muurschilderingen, maar ook van houten en emailen borden.

Busreclame

Reclame op rijdende voertuigen kwam in zwang door de Rotterdamsche Tramweg Maatschappij waar dit fenomeen vanaf 1879 als eerste op de paardentram werd toegepast. Later volgde de elektrische tram en na de oorlog werd ook op stadsbussen reclame gevoerd. De Nederlanden van 1845 beperkte zich tot busreclame en dan alleen op de achterzijde van de bus. Het formaat van het reclamebord was afhankelijk van de aanwezigheid van een achterdeur en de grootte van het embleem van de busmaat-

schappij. De borden waren eerst van hout en later emailen.

Busmaatschappij

In Rotterdam was De Nederlanden het enige bedrijf die de plek op de achterzijde van de stadsbussen sierde. Hierdoor dachten vele Rotterdammers dat De Nederlanden van 1845 een busmaatschappij was. Dat was natuurlijk niet echt de bedoeling, maar het reclamebeleid veranderde hierdoor niet. Ook in andere steden werd deze busreclame gevoerd. Er zijn voorbeelden van bussen in Amsterdam, Arnhem, Den Haag en Groningen. Na de fusie in 1963 die leidde tot Nationale-Nederlanden ging deze reclamevorm door met het nieuwe logo, het emailen bord werd vervangen door een sticker.

Einde van een tijdperk

Helaas is er nauwelijks archiefmateriaal bewaard gebleven waardoor we de keuze voor deze bijzondere reclamevoering niet kunnen duiden. Wel is het einde van deze reclamevorm in de jaren '90 beschreven in het personeelsblad 2N. Volgens de reclameafdeling was de populariteit van busreclame enorm gegroeid. Ook anderen hadden de



achterzijde van de bus ontdekt. Daarmee was de prijs enorm gestegen, na veertig jaar kwam er zo een einde aan de busreclame van de verzekeraar/busmaatschappij... Op de website van rovm-digitaal.nl [https://www.rovm-digitaal.nl/reclame/busreclame-nationale-nederlanden/] is een speciale rubriek met foto's van bussen met reclame van De Nederlanden en

Nationale-Nederlanden gemaakt. Op de website www.archieven.nl kunt u online het personeelsblad 2N doorzoeken. [https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mi-zig=374&miadt=1070&milang=nl&miview=ldt] Meer informatie? Mail naar history@nn-group.com. (Ingrid M. Elferink, bedrijfshistorisch archief, bedrijfshistorie@nn.nl)

VERENIGINGSNIEUWS

In memoriam Stefan Dalinghaus

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het veel te vroege overlijden van ons oud-ledenraadslid Stefan Dalinghaus. Hij stierf op zondag 25 augustus en werd 53 jaar.

Na zijn commerciële opleiding ging Stefan aan de slag bij Nationale-Nederlanden als accountmanager Levensverzekering en Pensioen voor het intermediair. Daarna werd hij teamleider Schade Premie Acceptatie voor particulieren in Rotterdam. Een van de laatste functies in zijn ruim 22-jarige carrière was rayondirecteur Sales in regio Noordwest en later Noordwest en West-Nederland. De laatste vijf jaar was Stefan werkzaam bij de Hogeschool van Amsterdam aan de Faculteit Business & Economie.



Daarnaast was Stefan zeer actief bij tennisvereniging LTC Eindhoven in Haarlem. Daar bekleedde hij de afgelopen jaren diverse functies waaronder het voorzitterschap. Hij was de drijvende kracht achter de Commissie Recreatie Tennis.

Wij herinneren ons Stefan als een gedreven, betrokken en aimabele collega en ledenraadslid.

Onze gedachten gaan uit naar zijn vrouw Angeline en zijn kinderen Maaike, Sven en Sjoerd.

Bestuur VO-NN

Nieuwe leden

In de afgelopen periode zijn ruim 9 oud-collega's lid geworden van de VO-NN. Hierbij worden zij van harte welkom geheten bij onze vereniging.

- De heer J. M. Groeneveld, Dronten
- De heer E.P.M. Heiligers, Oegstgeest
- De heer R. Koenen, Zevenbergen
- Mevrouw A.A.M. van Leeuwen, Loosdrecht
- Mevrouw D.C.E. Meijen, Maassluis
- De heer J.J. Pak, Lunten
- Mevrouw G.J. Pol, Zoetermeer
- De heer M.W.M. van Rijn, Overveen
- De heer E. Stuij, Rotterdam

In memoriam

De vereniging is voor haar mutaties in het ledenbestand afhankelijk van de informatie van de leden zelf. En in geval van overlijden van informatie hierover van de nabestaanden. Het komt voor dat we wél een overlijden doorkrijgen maar niet de overlijdensdatum. De volgende leden zijn ons in de achterliggende periode ontvallen.

- De heer C. Bekker, Zoetermeer
- Mevrouw C.A. Bink-van Dijke, 's-Gravenhage
- De heer A.M. Dellebeke, Middelburg
- Mevrouw M.J. van Duinen-Vink, 's-Gravenhage
- De heer T. Groenewege, Voorschoten
- Mevrouw P.J.M. Hartings-Verhelst, Amersfoort
- Mevrouw W.J. Hofland-Lagerweij, Doorn
- De heer J.A.F. Konings, Gaanderen
- Mevrouw P.M. Lamet-van de Werken, Hoorn
- De heer H. de Leeuw, De Rijp
- Mevrouw H.M. Losscher-van der Ven, Leersum
- Mevrouw N. Middelburg-van der Sluis, Berkel en Rodenrijs
- Mevrouw C.N. Vogel, Rotterdam

Wij wensen de nabestaanden veel kracht bij het verwerken van dit verlies.